



kim dedi ki,

FADA



KARLIQ



çatındır?

YAVUZ BAHADİROĞLU

ERDEM HİKÂYELERİ

KİM DEMİS



FEDA

KÂRLIK

ZOR DİYE?

YAVUZ BAHADİROĞLU

resimleyen
ibrahim çiftçi

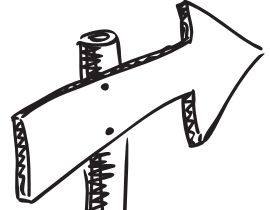
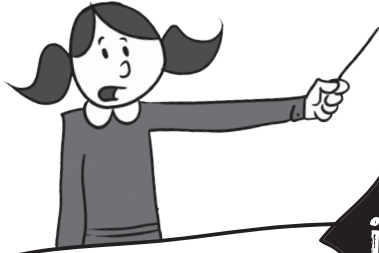

NESİL
ÇOCUK



Genel Yayın Yönetmeni	Emel Nermin Temel
Editör	Ayşenur Dikmen
Kapak ve Sayfa Tasarımı	Cemile Kocaer
ISBN	978-605-131-330-6
Yayıncı Sertifika No	12403
Baskı Tarihi	Mart 2019
Baskı	Çınar Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd. Şti. Adres: Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad. Ata Han No: 34 Kat 5 Bağcılar - İstanbul / Türkiye Matbaa Sertifika No: 12683

Sanayi Cad. Bilge Sok. No: 4, 34196 Yenibosna-Bahçelievler/
İstanbul
Tel : (0212) 551 32 25 Faks : (0212) 551 26 59
www.nesilcocuk.com bilgi@nesilcocuk.com

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı
Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayımlanamaz.



İçindekiler

Teknolojik Aile	5
Hırsız	12
Kırmızı Defter	24
Korucunun Oğlu	33
Miras	40
Hayalim Nerede?	45
Emrah'ın Yeni Dünyası	54
Anne	62
Kaçakçılar	69
Etkinlikler	81



TEKNOLOJİ AİLƏ

Lalə çox şikayətçi idi. Axşamlar heç kim bir-biri ilə söhbət etmirdi. Anası toxumaqla məşğul olmağı da dayandırmışdı. Halbuki əvvəllər anası qardaşı ilə ona necə də yaxşı sviter, şərf, papaq və s. toxuyurdu. Cürbəcür, rəngbərəng...

İndi isə mobil telefonunu əlindən yerə qoymurdu. Elə bil telefona yapışmışdı! Daim rəfiqələri ilə danışır, mesaj yazır və ya internetdəki yemək reseptlərinə baxırdı.

Beş yaşlı qardaşına da tez-tələsik kiçik bir oyun kompüterini almışdı. Bunun səbəbi isə uşağın səssiz olmasını təmin etmək idi. Anası və atası qardaşının yarış maşınları ilə oynadığı vaxt çıxardığı səslərə dözə bilmirdilər. Halbuki Lalə bu cür oyunlar oynayan da qardaşına tamaşa etməyi sevirdi. İndi bütün oyuncaqları yığışdırıb tozlu zirzəmiyə qoymuşdular.



Qaldı ki Lalənin atası, elə bil mütlaiə etməyi unutmuşdu. Əvvəllər işdən gələn kimi divana uzanıb sadəcə mütlaiə ilə məşğul olurdu. Qəzet, dərgi və kitab alırdı. İndi isə işdən gələn kimi yenə də divana uzanır, amma bu dəfə əlində oxuyacaq heç nə olmurdu. Nə oxuyurdu, nə də danışır. Sadəcə olaraq susması üçün vaxtaşırı Zaurun üzünə baxırdı. Evdə tam sakitliyin hökm sürməyini istəyirdi. Çünki böyük ekranlı televizorda baxdığı seriallar və matçlar daha “önəmliydi”...

Lalə diqqət edərək təəssüf hissi ilə özünün də digərlərindən fərqli olmadığını gördü. Atası kimi o da əvvəllər dayanmadan kitab oxuyurdu. Soruşacaq çoxlu sualları olurdu. Valideynləri

ilə söhbət eləmək ona böyük zövq verirdi. Artıq bu zövq yox idi. Olsa da ata-anası ona cavab vermirdi.

Axşam olanda otaqda birlikdə oturmaq vaxtı da seriallara görə tənzimlənirdi. Yemək yeyəndə də, ev tapşırığını hazırlayanda da, futbol olanda da açıq olurdu... Televizorun sönülü olduğu bir an yox idi.

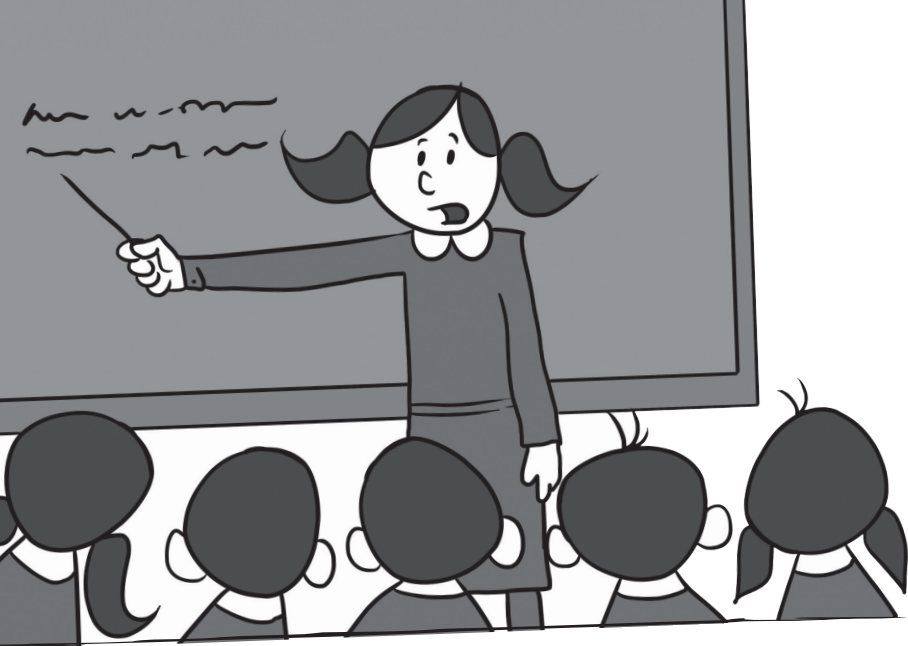
“Həyatımız dəyişildi” deyə Lalə öz-özünə fikirləşdi. Artıq öz ailəsini tanıya bilmirdi. Bütün axşamı televizora baxmaq bəs elənmirmiş kimi, səhər yeməyini yeyəndə də süfrədə serialların müzakirəsi gedirdi.

Hətta Lalə yatsı namazını qıldıqdan sonra əllərini açıb belə dua etmişdi:

- Allahım! Anamı mobil telefondan, atamı televizordan, qardaşımı da kompüter oyunlarından xilas et.

Bir gün Media savadlılığı dərsi üçün hazırladığı təqdimatda evdəki vəziyyətdən bəhs eləmişdi.

- Madam ki ailələrimiz yaxşı yetişməyimizi istəyir, televizorda



olan verilislərə və seriallara müəyyən saatlarda baxmalıdırlar. Bizi məlumatlandırmaq üçün daha çox vaxt sərf etməlidirlər. Misal üçün nə ölkəmizi, nə mədəniyyətimizi, nə də mədəniyyətimizin mənbələrini yaxşı bilirik. Amma realıqda olmayan serial obrazlarını isə əzbərdən tanıyıraq. Hətta hər birini ailəmizin bir fərdi kimi görürük. Bəzən fikirləşirəm ki, görəsən, anamla atam bizi çox istəyir, yoxsa onları? Çünki bütün günü onlar barədə danışdıqları halda bizimlə kəlmə də kəsmirlər.

Məsələn, atam qatili qovan polisə, “tut onu”, – deyir...

Anam isə uşaqlarından ayrı düşmüş qadın barədə, “Yazıq qadın, başına gəlməyən iş qalmadı”, – deyir...

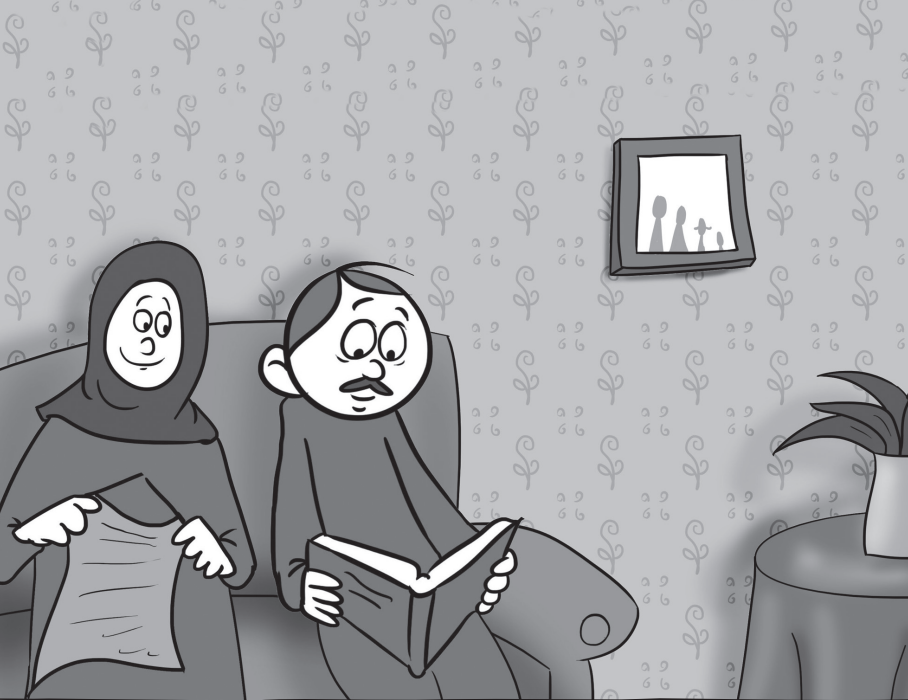
Ötən gün serialın obrazlarından biri ssenariyə görə xəstələnmişdi. Axşam atam evə qayıdan kimi nə desə yaxşıdır?

“Narahat olmayın, sağalacaq”.

Sən demə işlədiyi şirkətin müdiri bu serialı xarici kanallardan birində izləyibmiş atam da ondanöyrənib.

O günü valideynlərim arasında həmin söhbət olanda çox kədərənmişdim. Çünki həmin gün mən də xəstə idim. Fikirləşirdim ki, atam qapıdan girən kimi, əvvəllər olduğu kimi, mənim səhhətimlə maraqlanacaq. Halbuki serialdakı obraza görə daha çox narahat olmuşdu. Mənim xəstəliyimi yox, onun xəstəliyini araşdırmışdı. Gerçəkdən qəlbim sınımış və üzülmüşdüm.

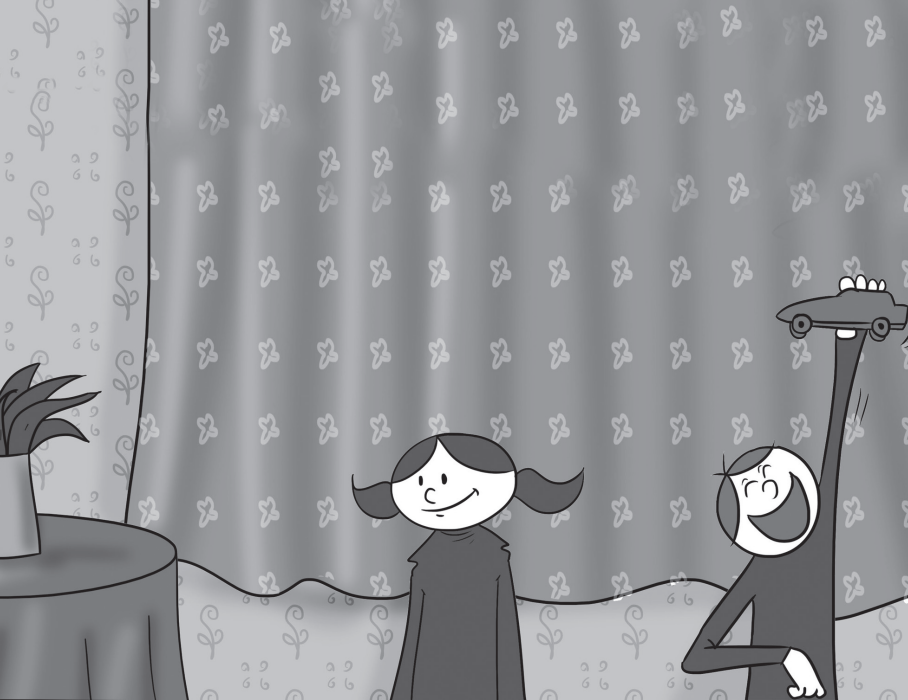
Lalə o dərsdən sonra qərara gəldi ki, seriallarda nə qədər mənfi qəhrəmanlar varsa, onlara oxşamaq istədiyini deyəcəkdi. Elə o andan planını həyata keçirmək üçün işə başladı.



Həmin axşam evə gələn qonaqların, “Böyüyəndə kim olmaq istəyirsən?” sualına, Lalə “Qatil olaçağam! – deyə cavab verdi.- Seriallardakı mənfi insanlar həmişə daha çox sevilirlər. Əgər mən də pis insan olsam, hamı məni çox sevər”.

Planı uğurlu olmuşdu. Həmin axşamdan sonra atası televizoru açmamışdı. Anası bir az deyirmiş, amma atası:

- Uşaqlarımızı da fikirləşməliyik. Bu seriallar onlar üçün pis nümunə olur, - demiş və anası razılaşmışdı.



Lalənin ailəsi artıq baxacağı və-
rilişləri əvvəldən müəyyən etməyi
öyrənmişdi. Göstərilən hər şeyə bax-
mır və təsirində də qalmırdılar.

Anası əvvəllər olduğu kimi toxu-
mağa, atası da kitab oxumağa baş-
lamışdı. Qardaşının otağındakı kom-
püter yığışdırılmış və oyuncaq yarış
maşınları yenidən verildiyi üçün onun
da sevincinin həddi-hüdudu yox idi.

Evin əvvəlki xoşbəxt günləri geri
qayıtmışdı. Bu, Laləni çox sevindi-
rirdi.

OĞRU

Hava çoxdan qaralmışdı və Natiq bağ evində təkbaşına idi. Anasıyla atası biraz əvvəl qonşuya getmişdi. Gecənin yarısı qayıdacaqdılar.

Natiq on dörd yaşında uzun boylu, arıq bir oğlan idi. Mütaliə etməyi çox sevirdi. Bu səbəblə də yalqızlıq hiss etmir, qorxunun nə olduğunu bilmirdi. O boyda bağ evində ondan başqa heç kimin olmaması onu ürpərtmirdi. Çarpayısına uzanaraq ən çox sevdiyi kitablardan birini oxumağa başlamışdı. Bir müddət sonra Qarabaşın hürməsini eşitdi. Kitab oxumağı dayandırdı. Qarabaş acı-acı ulayıb susdu. Natiq öz-özünə gülümsündü. “Hər halda çox yorulub” – deyə fikirləşdi.

Yenidən kitabını oxumaq istəyirdi ki, bu dəfə də qapının zəngi çalındı. Təəccübləndi. Anasıyla atası belə tez gəlməzdilər. Saata baxdı, hələ bir saat olmamışdı. Elə isə gələn kim idi?



- Kimdir?

Tanımadığı bir səs cavab verdi:

- İtiniz mənə hücum etdi, yaralarım baxmasanız, sizdən şikayətçi olacağam. Qapını açın!

Bir az əvvəl Qarabaşın hürməsi yadına düşdü və həyəcanlandı. Çox fikirləşmədən qapıya tərəf getdi. Qapını açan kimi qarşısında bir kişi gördü.

- Arxaya çekil, səsin çıxmasın.

Uzun boylu, arıq, sarışın bir kişi idi, ilk dəfə görürdü. Əynindəki paltonun bəzi yerləri cırılmışdı. Bəlkə də Qarabaş eləmişdi, amma görəsən yad adamı içəriyə niyə buraxmışdı.

İti görmək üçün bayıra çıxmaq istədi, amma kişi mane oldu.

- Sakit ol, balaca. De görüm evdə səndən başqa adam var? – deyə soruşdu və evə girib qapını

bağladı.

- Yox, - dedi Natiq, kəskin baxışlarla kişiye baxaraq.

- De görüm atan-anan haradadır?

Natiq hər şeyi başa düşmüşdü. Əslində tanımadığı bir nəfərə qapını

açmamalıydı. Kişinin yalan danışdığını bilirdi. Bəs indi neyləyəcək? Kişi Natiqin cavab verməyini gözləmədən danışmağa başladı:

- Dediklərimə əməl etsən, sənə bir ziyanım toxunmaz. Atanla ananı soruşmuşdum, cavab verəcəksən?

Natiq özünü ələ almağa çalışırdı. Qorxduğunu hiss etdirməməliydi.

- Səndən qorxmuram,- deyə qışqırdı. - Bir azdan atamla anam gələcək. O vaxt gününü görəcəksən.

- Kişini qorxutmaq istəyirdi. Amma görünür buna nail ola bilməmişdi. Sadəcə biraz təlaşlıydı, vəssalam.

Natiq kişinin əlində tutduğu kiçik torbanı gördü. Hər dəfə hərəkət edərkən cingildəyirdi.

“Hər halda haranısa qarət edib, – deyə düşündü. - Amma bununla kifayətlənməyəcək. Bizim evimizi də qarət edib sonra gedəcək. Görəsən, mənə də zərər verər?”

Natiq soyuqqanlılıqla fikirləşməyə çalışır, demək olar ki, buna nail olurdu. Bəlkə də, bir fürsət tapıb oğrunu yaxalatdıra bilərdi. Cəsarətini topladı.

mağa cəhd etdi. Atası qayıdana qədər oğrunun başını qatmalıydı. Bu vaxt sirena səsləri eşidildi. Natiq ümidləndi. Deməli, oğrunun bu tərəflərdə olduğunu bilirdilər.

- Boş yerə ümidlənmə, – dedi oğru. Elektrik düyməsinin yanına gedib işıqları söndürdü - Polislər yaxındadır, amma bunun sənə heç bir xeyri olmayacaq. Gəlsələr qapını açma və səsini çıxarma. Yatdığınızı fikirləşib gedəcəklər. Yəni heç bir xilas yolu yoxdur, balaca.

- Amma niyə? Məndən nə istəyirsiniz? Artıq çıxıb gedin.

- Maşın lazımdır mənə balaca. Sizin də qarajınız olduğuna görə, maşınınız da olmalıdır, elə deyilmi? Bu səbəblə də ata-ananın qayıtmasını gözləyəcəyəm. Sakit dayansan, sənə də, onlara da heç nə olmaz.

- Bir maşın səsi eşidildi. Oğru sürətlə ayağa durdu. Səslər yaxınlaşırdı.

Oğru qulağını qapıya yaxınlaşdırdı və gələnlərin bir qadınla bir kişi olduğunu başa düşdü. Hər halda Natiqin atasıyla anasıydı. Açar kilidə daxil edildi və çevrildi. Qapı açılan kimi oğru işığı

yandırdı. Evə girən ər-arvad yerlərində donub qaldılar. Çünki evlərində yad bir kişi vardı.

- Burada nə baş verir? – deyə Natiqin atası soruşdu. Anası isə:

- Oğlum, – deyə fəryad etdi, oğrunun yanından keçib oğlunun yanına getdi. Natiqin atası çalışırdı ki, sakit görünsün.

- Nə istəyirsən? – deyə soruşdu.



- Sadəcə maşınınızı, – dedi oğru.
- Polis məni axtarır. Buralardan uzaqlaşsam, bəsimdir. Sakit dayansanız, heç kimə heç nə olmaz. Amma nəşə eləməyə cəhd etsəniz, özünüzdən küsün.

Bu vaxt qapı döyüldü. Hamı birbirinin üzünə baxdı.

Oğru pıçıltı ilə dedi:

- Soruş görüm kimdir,

Bu vaxt oğru Natiqə yaxınlaşmış və əllərini onun çiynlərinə qoymuşdu.

Natiqin atası qapıya yaxınlaşdı və soruşdu:

- Kimdir?

- Polis, – dedi çöldən bir səs. - Qapını açarsınız?

Natiqin atası ələcsiz qalıb qapını açdı. İki nəfər idilər. Birinin əynində rəsmi forma vardı, digəri mülki geyimdə idi. Mülki geyimdə olan:

- Mən komissar Mahmudam, bu da Məmməd Arif, – deyərək özünü və yannındakını təqdim etdi. - Ətrafda şübhəli bir şəxs gördünüzmü? Bir oğrunu axtarıq.

Natiqin atası oğluna ziyan gəlməsini istəmirdi:

- Heç kimi görmədik, – dedi. -
Qonşudan yeni qayıtdıq, yatmağa ha-
zırlaşırıq.



- Bu vaxt narahat etdik, bağışla-
yın. Biz gedək.

Natiqin atası dərindən nəfəs alıb qa-
pını bağladı. Üzünün rəngi saralmışdı.
Bir şey başa düşərlər deyə təlaşlanmışdı.
Söhbət oğlunun həyatından gedirdi.
Amma nəse eləməliydi. Ailəsini bu çı-
xılmaz vəziyyətdən xilas etməliydi.

Oğru güldü:

- Afərin sənə, - dedi. - Polisi yax-
şı yola saldın.

Natiq hələ də oğrunun əllərinin arasındaydı.

Oğru kəskin bir hərəkətlə Natiqi çəkib qapıya doğru irəlilədi:

- Düş qabağıma, burdan birlikdə çıxacağıq!

Sonra Natiqin atasına döndü:

- Təhlükəli ərazidən çıxan kimi onu buraxacağam. Oğlunuzu tapsanız, gəlib götürün, – dedi və amansızcasına güldü.

Natiqin atasının ağılına bir fikir gəldi. Onların evdən çıxmasını gözləyəcək və sonra da mobil telefonla 102 nömrəsinə zəng vurub polislərə xəbər verəcəkdi. Bu səbəblə də çıxmalarına izin verdi.

Natiq oğru ilə birlikdə maşına mindi. Oğru maşına oturdu, mühərriki işə saldı və üzünü Natiqə çevirdi:

- İndi nəse eləmək barədə fikirləşmə. Sakit dayansan, sənə zərər verməyəcəyəm.

Maşın sürətlə hərəkətə başladı. Oğru danışmadan maşın sürürdü. Əvvəl boş olan yol getdikcə dolmağa başlamışdı.

Eyni vaxtda Natiqin atası da planı-
nı həyata keçirməyə başlamış və ma-
şınının nömrəsini 102 qaynar xəttinə
bildirmişdi. Böyük qorxu hissi keçirir-
di. Oğlunun başına heç nə gəlməməsi
üçün və polislərə güc verməsi üçün da-
yanmadan Allaha dua edirdi.

Həmin vaxt Natiq də atası kimi bir
plan qurmağa çalışırdı. Qorxusu keç-
mişdi. Ətrafın işıqlı olması və yolda-
kı izdiham ona güc vermişdi. Birdən
salonun güzgüsündən baxıb arxada
polis maşını gördü. Ümidi bir az da
artdı. Onların diqqətini cəlb etsə, xilas
ola bilərdi. Təhlükəli olduğunu bilirdi.
Amma fikirləşdi ki, bu qədər təhlükəyə
dəyər.

Qəfildən sürücünün üstünə tullandı
və sükanı sağa – sola çevirməyə başla-
dı. Gözlənilmədən edilən bu hərəkət oğ-
runu çaşdırmışdı. Sürücü karxıb süka-
nı sağa çevirdi və avtobusla toqquşdu.
Şoka düşən oğru təəccüblə sağa-sola
baxırdı. Canının dərдинə düşüb ətrafda
olan hər şeyi unutmuşdu.

Natiqin planı baş tutmuşdu. Toq-
quşma polis avtomobilinin də diqqətini
cəlb eləmişdi. Maşından düşən polislər

sürətlə qəzanın baş verdiyi yerə yaxınlaşdılar.

Natiq də qapını açıb çölə çıxdı və həyəcanla polislərə səslandı:

- Tez gəlin! Burada oğru var! Tutmuşam onu!

Kiçik bir uşağın nə dediyini başa düşməyən polislər maşının nömrə nişanına baxdılar. Bu, biraz əvvəl radioqəbuledidici ilə bildirilən maşın idi.

Oğrunun təhlükəli ola biləcəyini fikirləşən polislər ehtiyatla maşına yaxınlaşdılar, oğrunu da, uşağı da götürüb polis bölməsinə apardılar. Natiqin atası da orada idi. Oğrunun üzərində aparılan axtarış vaxtı bir torba qızıl çıxdı. Hər şey meydana çıxmış, oğru ələ keçirilmişdi.

Komissar Mahmud bəy əlini Natiqin çiyinə qoydu:

- Afərin oğlan, – dedi. - Bir çox insanın bacara bilməyəcəyi cəsarət və fədakarlıq göstərdin. Sən hökmən polis olmalısan.

Sonra da Natiqin atasına tərəf çevrildi:

- Oğlunuzla fəxr eləməlisiniz. Çox böyük bir iş bacardı.



QIRMIZI DƏFTƏR

Süleyman on beş yaşındadır, ailəsinin yeganə oğlan övlədir. Bacısı Mədinə on bir yaşında, digər bacısı Canan isə bir yaşındadır. Atası bir şirkətdə mühasib işləyirdi. Hər şey qaydasında idi. Xoşbəxt firavan yaşayırdılar. Mədinə beşinci sinfə keçmişdi və üstəlik sinfin birincisi olmuşdu. Süleyman isə ingilis dili təmayüllü özəl bir litseyin hazırlıq sinfini bitirmişdi.

Bir gün atasının iş yoldaşlarından biri zəng vurdu. Atasını xəstəxanaya aparmışdılar. Anasıyla birlikdə xəstəxanaya getdilər. Atasında vaxtaşırı müşahidə edilən qarın ağrısı ço-



xalmış, dözülməz həddə çatdığı üçün xəstəxanaya çatdırılmışdı.

- İndi necəsən, ata? – deyə Süleyman soruşdu.

Verdiyi sualları heç bir vaxt cavabsız qoymayan atası susurdu. Sadəcə dodağındakı qeyri-müəyyən təbəssümlə oğluna baxdı. Oğlu onu ən son gördüyü təbəssüm edən üzüylə yadında saxlamalıydı.

Bir neçə həftədən sonra Süleyman çarpayısına uzanıb hönkür-hönkür ağlayırdı. Atası vəfat etmişdi. Bir müddətdən sonra iş yoldaşları atasının iş yerindəki şkafından çıxan əşyaları bir torbaya yığıb evə gətirmişdilər. Otağın bir tərəfinə qoyulan torbaya Süleyman əl vurmaq istəmirdi. Anası və bacıları da həmçinin. Amma Süleyman atası üçün çox darıxmışdı.

Bir gün özündə o torbanın ağzını açacaq cəsarəti gördü. Anası ilə bacıları evdə yox idi. Otağa girdi və torbanı açdı. Torbadan bir neçə yaylıq, bir daraq, iki qələm, qulaqlıq, üç qutu dərman və qırmızı cildli bir dəftər çıx-

dı. Dəftər marağını cəlb etdi və əvvəl dəftəri götürdü. İlk səhifədə adı yazılmışdı:

“Oğlum Süleymana...”

Dəftəri götürüb otağına getdi. Çarpayısına uzanıb oxumağa başladı:

Oğlum çox vaxtım qalmayıb. Vaxtaşırı qarın ağrısından şikayətçi olduğumu bilirsen. İki gün əvvəl həkimə getmişdim. Sağ qalacağıma ümid yox imiş. Bəlkə altı ay, bəlkə bir il. Bunu sizə hiss etdirməməyə çalışacağam. Çünki hamınızı çox istəyirəm və üzülməyinizi istəmirəm.



Süleymanın gözləri doldu və sətirilər bulanmağa başladı.

- Ah atam – deyə inildədi.

Biraz gözlədi, özünü ələ almağa çalışdı. Dərindən nəfəs aldı. Necə də atasının xəstəliyini hiss etməmişdilər? Artıq olan olmuşdu. Son günlərini fikirləşdi. Deməli, bəzən kefsiz olması bu səbəblə idi. Dərdini gizlətməmiş, ailəsinə hiss etdirməmək üçün cəhd göstərmişdi.

Yenidən oxumağa başladı. Maraqlıdır ki, oxuduqca rahatlanırdı. Atasının duyğularını oxuduqca onunla söhbət eləmiş kimi olurdu. Deməli, atası bu dəftəri Süleyman üçün yazmışdı. Deməli, ən çox ona təsir edəcəyini bilirdi.

Oğlum, özümdən çox sizi fikirləşirəm. Amma köməksiz qalacağınızı fikirləşməyin. Mən həyatda ikən hamınız necə Allaha əmanət idinizsə, indi də eləsiniz. Mən sadəcə olaraq olmadığım günlərdə həyatınızın daha rahat keçməsi üçün bəzi tədbirlər gördüm. Sənin və bacılarının təhsil

xərcləri işlədiyim şirkət tərəfindən qarşılanacaq. Aldığımız evin borcları da ödənib, kirə pulu dərdiniz də olmayacaq. Yeni evə köçə bilərsiniz.

Hönkürdü. Sən demə necə də yaxşı adam imiş, atası. Öləcəyini bilə bilə ailəsini fikirləşmişdi. Öz xəstəliyi barədə fikirləşmək əvəzinə uşaqlarının gələcəyi ilə məşğul olmuşdu.

- Canım atam səni çox istəyirəm.

Süleymanım, artıq evin kişisi kimi bütün məsuliyyət sənə aiddir. İnanıram ki, bu məsuliyyətin altından çıxıb biləcəksən. Çünki səni belə yetişdirdim. Bacılarına atasızlığı hiss etdirmə. Anana kömək et. Fikirləş ki, çox sevdiyimiz peyğəmbərimiz (əleyhissalam) kimi sən də yetim qaldın. Onunla ortaq tərəfin olduğu üçün sevinməlisən.

Qaldı ki, ölüm məsələsi... Sözü düzü heç qorxmuram. Onsuzda axirətini təminat altına alan bir nəfərin qorxması da ağıl iş deyil. Ümidvaram ki, hamımız o cür müsəlmanlardan olarıq.

Ölmək də doğulmaq qədər təbii hadisədir... Demək olmaz ki, çox az vaxtım qaldığını öyrəndiyim gün qorxmadım. Amma fikirləşdim ki, həyatımız bizim deyil, bizi yaradan və yaşadan Allahın əlindədir. Biz Ona bağlıyıq. Bu düşüncə mənə təsəlli verdi. Ümidvaram ki, sənə də təsəlli olacaq.

Bilirsən, əslində böyük çətinliklərlə mənə öləcəyimi deyən həkimin halını görməliydin. İnanıram ki, ikimiz də qəhqəhələrlə gülüb onu ələ saldıq. Yanımda olduğunu hiss etdim, həkimə güldüm. Təəccübləndi. “Dəqiq altı ay ömrüm qalıb?” – deyə həkimdən soruşdum. Heç bir həkimin bu barədə dəqiq məlumat verə bilməyəcəyini dedi. Mən də, “Onsuzda bir gün öləcəyimi bilirdim. Bunu mənə deməyiniz sürpriz olmadı”, – dedim. Verdiyim cavaba sən də gülürsən, elə deyil?

Həqiqət də belə deyilmi, əziz oğlum. Heç kim nə vaxt öləcəyini bilmir. Son ay hansı aydır, son gün



hansı gündür? Bəlkə sabah, bəlkə bu gün, bəlkə bu an... Hər an ola bilər.

Kaş ki, heç dünyaya gəlməsəydim, deyə heç fikirləşmədim, yaxşı ki, gəlmişəm. Buna görə Allaha şükür edirəm. Ananızı tanıdım, sizi tanıdım. Xoşbəxt həyatın hər dəqiqəsini udum-udum içdim. Yüz il bədbəxt yaşamaqdan, mənim kimi qısa, amma xoşbəxt yaşamaq daha cəlbədicə görünür. Heç kədərlənmə deyə bilmərəm. Səndən istəyim budur ki, özünü idarə edəsən. Güclü ol. İnan-cın sənə yol göstərəcək.

Dəftərin bu yerində bir həftə əvvəlın tarixi vardı. Digər səhifələr isə

məsləhətlərə, necə bir yol izləyəcəyi barədə fikirlərə ayrılmışdı. Yəni bu dəftər yanında olduqca atası da yarıncaymış kimi olacaqdı.

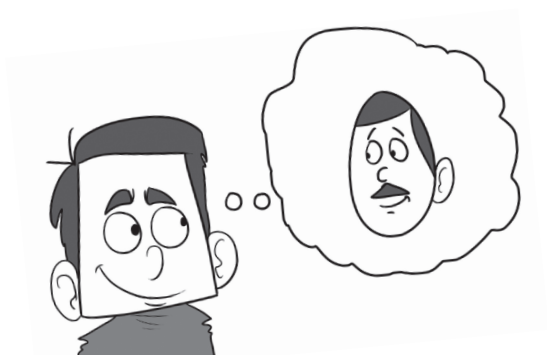
Diqqətlə oxumağa davam etdi. Bəzən hönkürdü, bəzən gözləri doldu, bəzən gülümsədi, bəzən də qəhqəhə ilə güldü. Atası sətirlerin arasında tez-tez oğlu ilə zarafatlaşırdı. Bir yerdə isə, “Yekə kişi, diqqət et, bir yerdə özünü unutma ha!” yazmışdı. Süleyman o qədər unutqan idi ki, atası bəzən onunla belə zarafat edirdi: “Qorxuram ki, bir gün hardasa özünü də unudacaqsan.”

- Unutmaram, atacan. Səni isə heç unutmayacağam.

Dəftəri oxuyub qurtaranda xeyli rahatlaşmışdı. Özünü atası ilə üz-üzə söhbət eləmiş kimi hiss etməsi çox gözəl duyğu idi.

Sonralar bu dəftəri tez-tez oxuyub hər dəfə eyni hissi yaşamış, atası ilə söhbət etmiş kimi olmuşdu.

Anasına da dəstək verir, bacılarına da kömək edirdi. Onlara həm böyük qardaşlıq, həm də atalıq edirdi. Universitetdən məzun olmasına isə sadəcə bir il qalmışdı. Stajını atasının işlədiyi şirkətdə, onun oturduğu kresloda oturub edirdi. Ali məktəbi bitirdikdən sonra işi də hazır idi. Yaxşı insanlar olmasaydı, bu dünyada yaşamaq mümkün olmazdı.



MEŞƏBƏYİNİN OĞLU

Aydının atası meşəbəyi idi. Yəni dövlətin meşələrini qoruyur, onların keşiyini çəkirdi. Meşələrin qorunmağa ehtiyacı vardı. Çünki bəd niyyətli insanlar meşələri yandırır, oradan kötük və ağac oğurlayırdılar.

Bir gün Aydının atası işə gedə bilməyəcək qədər bərk xəstələndi. Çox qəmli idi və nə edəcəyini bilmirdi. Xəstəliyindən istifadə edib meşəni yandırsalar və ya ağac oğurlasalar, necə olacaq?

Aydın atasının nə fikirləşdiyini hiss edirdi:

- Ata, icazə versən, sənin vəzifəni mən yerinə yetirə bilərəm, – dedi.

Atası uzun-uzadıya oğluna baxdı. Uzun boylu, güclü bir oğlan idi.

Əməlli-başlı böyümüşdü. Amma onu necə təhlükəyə ata bilərdi?

- Çox diqqətli olacağına söz versən, olar. Bir şey baş versə, polisə xəbər verəcəyinə söz ver.

- Söz verirəm ata.

Çantasını çiyinə taxıb meşəyə yollandı. Anası biraz pendir, çörək, pomidor qoydu oğlu üçün. Acanda yeyəcəkdi.

Meşə necə də gözəl idi. Hər tərəfdən şam ağacı və çiçəklərin ətri gəlirdi. Quşlar cəh-cəh vuraraq səhəri salamlayırdılar.

“Belə gözəl dünyanı heç yandırarlar?” – deyə fikirləşdi. “Meşələr yandırılaraq təkcə insanlara qarşı yox, digər canlılara qarşı da böyük cinayət işlənir.” Günortaya qədər sakitçilik idi. Bəzən gəzişdi, bəzən bir kölgədə uzanıb dincəldi. Bulağın başında oturub nahar etdi. Təmiz hava



iştahını açmışdı və anası nə qoymuş-
dusa hamısını yedi.

Elə bu vaxt bəzi səslər eşitdi.
Diqqət etdi. Kişi səsi gəlirdi:

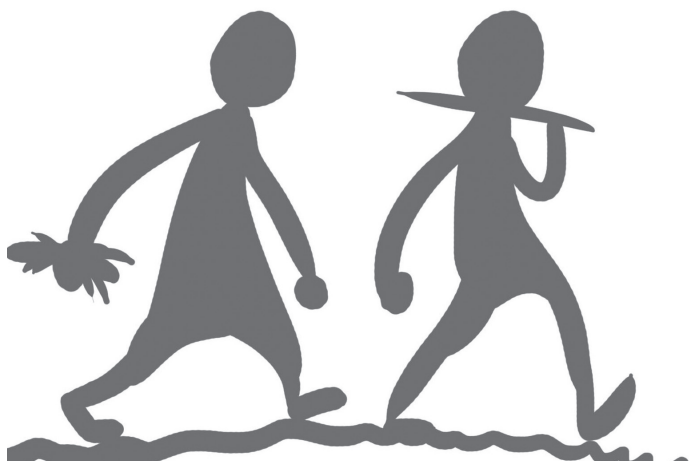
- Yaxşı ki, meşəbəyi xəstədir.
İşimizi asanlıqla görəcəyik.

- Heç xəbəri də olmayacaq, –
deyə qarşılıq verdi başqa bir səs.

Aydın çox hirsləndi. Utanmadan
atasını ələ salırdılar. Bu hiddətlə də
atasına verdiyi sözü unudub ortaya
çıxdı:

- Utanın! – deyə qışqırdı. - Bir
dövlət işçisini ələ salmaq olmaz.

Kişilər əvvəl karıxdılar. Sonra
qarşılarında bir uşaq olduğunu görüb
rahat nəfəs aldılar.



- Sən kimsən? – deyə kişilərdən biri soruşdu.

- Məşəbəyinin oğluyam, – deyə Aydın cavab verdi. - Atamın yerinə məşənin keşiyini mən çəkirəm.

- Hə, deməli belə. Əslində bizim pis bir niyyətimiz yoxdur. Biz də sənin kimi vəzifəliyik. Şeyləmək istəyirdik...

Aydın deyilənlərə inanmadı. İki- si də inanılacaq insanlar deyildi. Vəzifəli olsaydılar, atasının xəstəliyini ələ salmazdılar.

- Sizə inanmıram. Çıxın gedin buradan!

Kişilər bir tərəfdən söhbət edir, bir tərəfdən də Aydınə yaxınlaşırdılar. Aydın bunun fərqlində deyildi. Bir az da yaxınlaşıb cəld Aydını tutdular.

- Bax indi oldu! İndi görəsən sənə neyləyək? Sözü düzü, əlimizə belə bir fürsət düşmüşkən atandan intiqamımızı almalıyıq. Sənin atanın ucba- tından ən gözəl iki ilimi həbsxanada keçirmişəm. Üstəlik, qaçmasaydım, hələ iki il də qalmalıydım.

Aydın onu tutan kişinin qollarının arasında çarəsizliklə çırpınırdı.

- Buraxın məni! Buraxın deyirəm.

Təpiklədi, hətta əllərini dişlədi, amma qaça bilmədi. Kişilər sarmaşıqla onu bir ağaca bağladılar. Bir az da ələ salıb çırpı toplamağa başladılar. Sonra isə bu çırpıları yandırdılar.

- Artıq atan özünə başqa bir iş axtarsın. Sabaha qədər bu meşənin külü qalacaq.

Aydın qorxuyla qışqırdı:

- Nə olar, yandırmayın! Heç vicdanınız yoxdur? Bu gözəl meşəni yandırmaq olar?

Kişilər qəhqəhə ilə güldülər:

- Bu uşağa bax da. Özü yanacaq, amma meşənin yanmasının dərdini çəkir. Atasının oğludur da.



Meşə çıtırtı ilə yanırdı. Kişilər isə qəhqəhələrlə bu mənzərəyə tamaşa edirdilər.

- Xahiş edirəm, söndürün!

Alovlar get-gedə böyüyürdü. İsti hava artıq Aydının üzünü yandırırdı. Qorxusu çoxalırdı. Buradan tez xilas olub polislərə xəbər verməliydi. Amma sarmaşığı necə açacaqdı?

Kişilər biraz sonra çıxıb getdilər. Aydın bu boyda meşədə tək qalmışdı. Yanığın iyini hiss edən quşlar da uçub getmişdilər.

Ümidsizliklə çabaladı və sarmaşıqları biraz boşaltdı.

- Allahım mənə yardım et! – deyə dua etdi. Cəld hərəkətlərlə, nəhayət, sarmaşıqları açdı. Amma hansı tərəfə qaçsa, alovlar yolunu kəsirdi.

Gölün yanına qaçıb özünü suya atdı. Paltarlarını yaxşıca islatdı. Sonra isə islanmış yaylığı ilə ağzını və burnunu bağladı. Beləcə, tüstüdən boğulmayacaq, paltarları da yanmayacaqdı.

Özünü yanğının ortasına atdı. Sürətlə qaçıb o biri tərəfə keçdi. Xilas olmuşdu. İndi bir iş qalmışdı. Yanğını xəbər vermək.

Var gücüylə qaçdı. Polis bölməsinin qapısına çatanda əli-qolu boşalıb yerə yığıldı. Bütün gücü tükənmişdi. Yenə də baş verənləri polisə xəbər verdi. Sonra isə kəndliləri toplayıb yanğının baş verdiyi yerə getdi. Səhərə qədər çalışıb-vuruşub yanğını söndürdülər. İki cinayətkar da yaxalanmışdı. Onlar həbsxanadan qaçmış və hər yerdə axtarıldılar.

Hamı Aydınla fəxr edirdi. Onu təbrik edib, təşəkkür etdilər. Böyük bir cəsarət nümayiş etdirmiş, fədakarlıq edərək meşəni qorumuşdu.

MİRAS

Namiq səkkizinci sinifdə başına gələn bir hadisəni heç unuda bilmirdi. O vaxtlar ikinci sinifə gedən bir qardaşı, litseydə oxuyan böyük bacısı vardı.

Atası isə dövlət qulluğunda işləyirdi. Qazancı az idi, amma anasının qənaətcilliyi sayəsində birtəhər keçinirdilər.

Namiq o il səkkizinci sinfi bitirib litseyə gedəcəyi üçün özünü böyümüş hesab edir, yeniyetmə bir oğlan olduğunu fikirləşirdi. Bu səbəblə də atasının hər həftə ona verdiyi cib xərcliyi onun kimi “böyük oğlana” az gəlirdi.

Axşamüstü ailəvi söhbət edəndə mövzu bahalıqlıqdan açılmışdı.

- Hər şey od bahasıdır, – demişdi Namiqin anası. - Səhər iyirmi manat xırdalayıram, axşama heç nə qalmır.

Namiq diqqətlə söhbətə qulaq asırdı. Əslində öz fikirlərini demək

üçün əsl vaxt idi. Neçə müddət idi ki, atasına cib xərcliyini artırmasını demək istəyirdi. Fürsəti fövtə vermək istəməyən Namiq söhbətə qoşuldu:

- Atam da heç diqqət eləmir deyəsən. Həqiqətən də, hər şey bahalaşıb. Məktəbin bufetində bir meyvə şirəsi içib bir qoğal yeyəndə üç manat gedir.

Atası Namiqə tərəf çevrildi:

- Sən nə demək istəyirsən? Açıq danış, biz də başa düşək.

- Ata, – dedi Namiq başını aşağı salaraq. - Keçən ildən bəri cibxərcliyimi artırmadın. Halbuki mən səkkizinci sinifə gedirəm.

Atası acı bir təbəssümlə qımışdı:

- Yəni demək istəyirsən ki, böyümüsən?

Atasının gülsünməsi Namiqə cəsarət vermişdi. Çiyinlərini bir az da yuxarı qaldırıb:



- Deyəsən, biraz elə oldu, – dedi. -
Yoxsa sənın diqqətini cəlb etmədimi?

- Doğru, – dedi qarşısına baxaraq. - Həqiqətən böyümüsən. Amma məsələ burasındadır ki, mənim keçən il qazandığım pulla bu il qazandığım pul arasında heç bir fərq yoxdur.

- Cəmilin atası da dövlət qulluqçusudur. Amma hər gün məktəbə əlli manat pulla gəlir.



Namiq heç bir vaxt atasına qarşı bu qədər hörmətsizlik etməmişdi. Bu söz ağzından çıxan kimi peşman olmuşdu. Kaş ağızdan çıxan sözü ağıza yenidən qaytarmaq mümkün olaydı. Belə olsaydı, sözünü dala qaytarıb atasının bu qədər üzülməsinə səbəb olmazdı.

Namiqin anası kəskin baxışlarla oğluna baxdı. Bacısı dərslərini bəhanə edib otağına getmiş, qardaşı isə sual dolu gözlərlə bir atasına, bir də qardaşına baxırdı.

Namiq yenə də cəsarətini toplayıb yerə dikdiyi baxışlarını yuxarı qaldırıbatasına baxdı. Atasının üzü qıpqırmızı qızarmışdı. Göz qapaqları fasiləsiz

yumulub açılırdı. Sanki oğlundan eşit-diyi sözlərə inanmırdı.

- Demək elə, - uzun bir sükutdan sonra dedi. - Mən namuslu bir dövlət qulluqçusuyam. Övladları-mın dalıyca, “oğrunun uşaqları” – dedirməyəcəyəm.

Sözün düzü, Namiq atasının nə demək istədiyini çox da başa düşmədi. Amma soruşmağa cəsarəti də qalmamışdı. Üzr istəmək heç ağlına da gəlmədi və durub otağına getdi.

Atasını çox üzdüyünü bilirdi. Həmin gecə doyunca ağladı. Atasının onu bağışlaması üçün Allaha dua etdi.

Aradan xeyli vaxt keçdi. Amma bir gün qəzetlərdə Cəmilin atasının şəklini görəndə təəccübündən nə deyəcəyini bilmədi. Xəbərdə Cəmilin atasının qaçaqmalçılıq cinayətinə görə məhkəməyə çıxarıldığı və tutulub həbsxanaya göndərildiyi yazılmışdı.

Həmin gün Namiq ağlayaraq evə qayıtdı. Səbirsizliklə atasının evə qayıtmasını gözlədi. Nəhayət, atası evə gələn kimi gedib onu qucaqladı. Bildiyi bütün ifadələrini sıraladı. Atası oğlunun bu hərəkətini başa düşə bilmirdi.

- Nə oldu, nə baş verib? – deyə soruşdu. - Nə təqsirin olub?

- Qüsurların ən böyüyünü, ən bağışlanmazını işləmişəm, atacan, – dedi Namiq. - Yadıңызdadır, bir gün demişdim ki, Cəmilin atası da dövlət qulluqçusudur, amma oğlu məktəbə əlli manat gətirir? Bu sözümə görə çox peşmanam. Mən övladlarımin da-lıyca “oğrunun uşaqları” dedirmərəm demişdiniz. Həmin gün nə demək istədiyinizi başa düşməmişdim. Amma indi çox yaxşı başa düşürəm. Cəmilin atasını həbs etdilər. Sən demə korrup-siyaçının biri imiş. Sizinlə fəxr edirəm, ata.

Atası sevgi ilə oğlunun başını ox-şadı:

- Heç bir vaxt Cəmillə eyni sıra-da olmayacaqsan. Heç kim sənin dalınca “oğrunun oğlu” deməyəcək. Sənə kasıb, amma tərtəmiz adımı qo-yub gedəcəyəm. Ümidvaram ki, sən də öz övladlarına miras kimi bunu verəcəksən. Çünki bunlar puldan daha dəyərlidir.

XƏYALIM HARADADIR?

Əvvəlki günləri yadına düşdükcə Murad indiki vəziyyətinə şükür edirdi. Ailəvi çox çətin günlər keçirmiş, amma əl-ələ verib bu çətinliklərin öhdəsindən gəlmişdilər. Doğrudur, əvvəllər biraz atasını və anasını kədərləndirmişdi. Amma sonralar səhvini başa düşmüş və əlindən gəldiyi qədər düzəltməyə çalışmışdı.

Məhz bu xatirəsini məktəb layihəsi çərçivəsində sinifdə dərs kimi danışmaq istəyirdi. Layihənin mövzusu bir insanın ən çox sevdiyi birisi barədə etdiyi fədakarlıq idi.

Murad qələm və kağızı götürdü, çox sevdiyi otağın pəncərəsindən

bayırda görünən cücərməkdə olan təbiətə baxa-baxa yazmağa başladı. Əvvəl başlığı yazdı.

Xəyalım haradadır?

Biraz yazdı, sonra qaraladı. Bayıra baxdı, bir az fikirləşdi, yadına düşənləri yenidən sürətlə yazmağa başladı. Yazdıqlarına nəzər saldı, bəyənmedi, təkrar yazdığını qaraladı.

İlham pərisi görəsən nə vaxt gələcəkdi? Həmin vaxt ağacın qarşısında toplaşmış pişikləri gördü. Aralarındakı ağ pişik sanki o birilərinə nəsə deyirmiş kimi digərləri ətrafına yığılmışdı. Muradın ağına bir fikir gəldi. Ən yaxşısı, başına gələnləri birisinə danışmış kimi yazmağa qərar verdi. Eynilə pişiyin elədiyi kimi. Onlara baxaraq özünü sinifdə xəyal etdi. Bütün sinif yoldaşları diqqətlə onu dinləyirdi.

O vaxt çox kasıb idik. Atam işdən çıxarıldığı üçün kifayət qədər

pulumuz yox idi. Yeməyə çörəyi
də çətinliklə tapırdıq. Elə olurdu
ki, bəzi gecələr hətta ac yatırdıq.
Böyük uşaq olduğum üçün bacım
Nərməni də mən təsəlli edirdim:

- Əgər yatsan, aclığı hiss
etməzsən, gözlərini yum və yatma-
ğa çalış.

Təbii ki, ağlayırdı. Hələ beş yaşı
vardı.

- Ac olanda yatmaq olmur ki,
qaçaş.

- Onda başqa şey fikirləş.

- Amma ağlıma heç nə
gəlmir.

Nərməni o gecə ağlaya-ağlaya
yatağına uzandı.

- Artıq yataq, - dedim.

Atamla anam eşitməsinlər deyə
nə edəcəyimi bilmirdim.

- Gəl sənə nağıl danışım, - de-
dim, son bir ümidlə. O gecəni eləcə
başla vurduq. Yaxşı ki, nağılların



rəngli dünyasını sevən bacım vardı. Bundan başqa, hər qız uşağı kimi kuklaları da sevirdi. Bir gecə isə səhv edib ona oyuncaq mağazasında gördüyüm kukladan danışdım. Doğrusu açlığını unutturmaq üçün xeyri olmuşdu. Amma bu dəfə də həftələrlə, “o kuklanı istəyirəm”, – demişdi.

Saçları buruq-buruq, sarı bir kukla. Qarnına basanda qəhqəhə ataraq gülür, əllərindən tutanda səninlə birlikdə gəzir. Qasığıyla yemək verirsən, yeyir.

Nərimin artıq yuxuda da bu kuklanı görürdü. Mənim isə fikrim həmin mağazada gördüyüm qırmızı velosipedin yanında qalmışdı. Par-par parıldayırdı. Təp-təzə idi. Artıq



məktəbdən qayıdanda o velosiped
di görmək üçün həmin mağazanın
qarşısından keçirdim. Bir az uzaq-
da dayanıb dəqiqələrlə o velosipedə
baxırdım. Bu da bəs eləməzmiş
kimi, yuxuda da o velosipedi gö-
rürdüm, xəyallarımı o velosipedlə
bəzəyirdim.

Həqiqətən də, o mənim ve-
losipedim idi. Heç kimlə paylaş-
mağa məcbur olmadığım yeganə
əşyam, tək varlığım idi. Öz-özümə
belə fikirləşdikcə xoşbəxt olurdum.
Xəyalımda da olsa, minir, küçələrdə,
meydanlarda doyunca şütüyürdüm.

Qırmızı velosiped hökmən
mənim olmalıdır – kimi bir dərdim
yox idi. Çünki oğünkü şərtlərlə bu
velosipedi alacaq imkanımız yox idi.
Amma yəqin ki, heç kim xəyalıma
qarışa bilməz, gördüyüm yuxuları
poza bilməzdi...

Xəyalım barədə uzun müddət
heç kimə danışmadım. Aylar keç-
di, yarıac-yarıtox yaşadıq. Sonra

atam yaxşı bir işə girdi. Pul qazanmağa başladı. Artıq vəziyyətimiz xeyli düzəlmişdi. Bacım da aclıqdan şikayət etmirdi. Amma xəyalını da həyata keçirmək istəyirdi. Bütün gün evdəkilərə özünü sevdilərək bir müddət əvvəl xəyalını qurduğu kuklanı aldırmaq istəyirdi.

Bir gün atam əlində böyük bir bağlama ilə gəldi. Bağlamanı Nərminə verərkən xoşbəxtlikdən üzü gülürdü:

- Götür bu sənindir.

Bacımın sevinc qışqırıqları hələ də qulağımdadır. Xəyalını qurduğu kukla artıq onun idi.

Onun bu sevincli halını gördükdə, fikirləşdim ki, mən də qırmızı velosiped barədə danışım. Axı artıq atam kifayət qədər pul qazandır və hədiyyələr də ala bilirdi. Niyə mənə də almasın?

İki gündən sonra utana-utana atama velosiped barədə fikirləşdiklərimi dedim. Amma sözün

düzü atamın verdiyi reaksiyanı heç gözləmədim.

- Sizə çətinliklə baxıram, hələ də özünü fikirləşirsən, – deyib üstümə qışqırmış, hıslənib özündən çıxmışdı. Üstəlik dedikləri ilə kifayətlənməyib davam etmişdi:

- Hər şeyimiz yolundadır, təkcə “bəyimizin” velosipedi əskikdir!

Sözün açığı, hıslənməsinə, üstümə qışqırmasına razı idim. Amma “bəyimiz” deyib ələ salması xətrimə dəymişdi. Yenə də ağlamamaq üçün özümü zorla saxladım. Çünki ağlım başıma gəlmişdi.

Süfrədən durmadan:

- Çox haqlısınız, ata, üzr istəyirəm, özüm-dən əvvəl ailəmi fikirləşməli idim. Amma uşaq ağımla düşünə bilmədim. Siz nə vaxt məsləhət bilsəniz, onda alarsınız. Hətta pulunuz

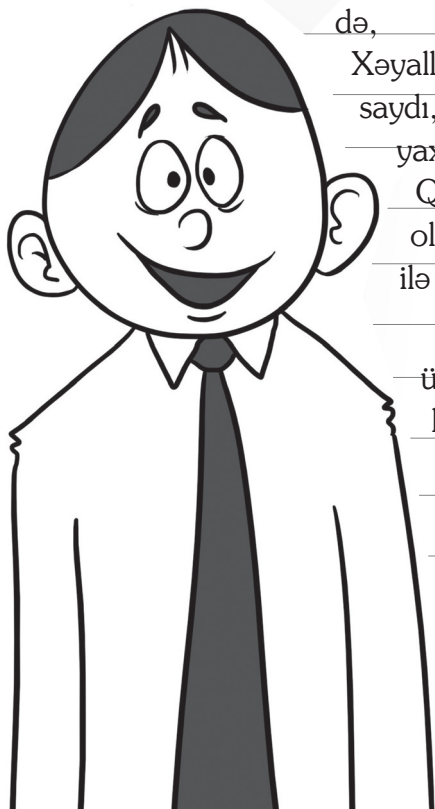


olmasa, heç almayın. Mən sizi yenə
də sevirəm, – demişdim.

Daha sonra otağıma gedib xey-
li ağlamışdım. İndi fikirləşirəm ki,
həqiqətən də, uşaqlıq etmişəm.
Amma bundan sonra xəyallarım
da uçub getmişdi. Artıq qırmı-
zı velosipedi nə yuxumda görür-
düm, nə də onun barəsində xəyal
qura bilirdim. Həyat çox darıxdırı-
cı olmağa başlamışdı. Bəlkə
də, _____ yetkinləşirdim...

Xəyallarım geri qayıt-
saydı, özümü daha
yaxşı hiss edərdim.
Qırmızı velosiped
olmasa da, xəyalları
ilə yaşaya bilərdim.

Bu söhbətin
üstündən bir ay
keçmişdi. Əvvəlki
gecələrin heç
birinə oxşa-
mayan işıq-
lı bir gecənin



səhərində atam otağıma gəldi. Si-
ması çox ciddi idi:

- Səni qapıda bir nəfər
gözləyir, – dedi.

Çıxıb baxdım və bacım kimi mən
də sevincləndən qışqırdım:

- Aaa!

Xəyalımdakı velosiped qapıda
idi.

Murad xatirəsini pişiklərə necə
danışdısa sinif yoldaşlarına da o cür
danışdı. Hamı onun bu xatirəsini
çox bəyənmiş və diqqətlə dinləmişdi.

MİRAS

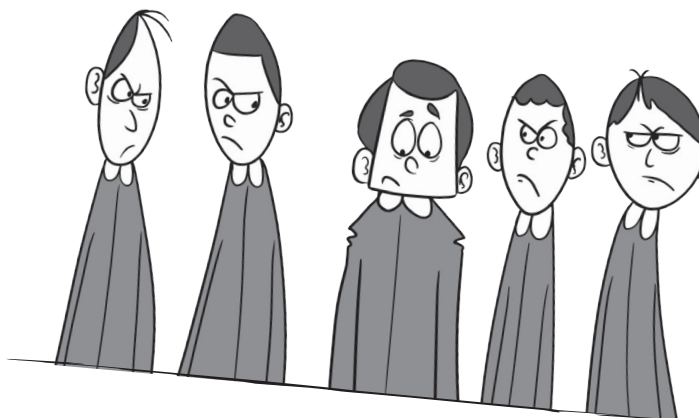
Maşın axşamüstü tıxacında ağır-ağır irəliləyirdi. Əmrə maşının pəncərəsindən kədərlə bayırdakı izdihama tamaşa edirdi. Çox fikirlidi, mütəmadi olaraq başını bulayırdı. Evdəki yeganə söhbət mövzusunun pul olması onu bezdirmişdi. Nə atası onunla maraqlanırdı, nə də anası. Dərsləri, məktəbi və sinifdəki vəziyyəti heç birinin vecinə deyildi.



Bir il bundan əvvəl atasının vəziyyəti düzəlmiş və həyatları birdən-birə dəyişilmişdi. Əvvəl varlıların yaşadığı bir şəhərcikdə villaya köçmüş, “müasir” insanların arasına qarışmışdılar. Onlar kimi geyinməli, səs-küy salmamalı və maşınla gəzməliydilər. Bu səbəblə də villanın içini mebellə doldurduqdan sonra maşın almışdılar. Həm də üç ədəd. Biri anasının, o biri atasının. Digəri isə Əmrahı məktəbə aparıb gətirirdi. Sürücü də tutmuşdular.

Yeni həyatları Əmraha çox fərqli gəlirdi. Olduqları yer əvvəl yaşadıkları məhəlləyə çox yaxın idi, amma çox fərqli dünyalardı. Əmrahın o günə qədər heç görmədiyi, bilmədiyi və tanımadığı dünya. Axşam olanda böyük





ciplər, xarici avtomobillər qaraja düzülür, yeni geyimli uşaqlar paltarları çirkənməsin deyə oyun da oynamırdılar.

Əvvəl yaşadıkları binada qonşuları ilə olan isti dostluq münasibətlərini yeni şəhərcikdə görmək mümkün deyildi. Vaxtaşırı anası deyirdi, amma atası:

- Sakit ol, xanım! Müasir insanlar hər adamı öz aralarına qəbul etmirlər, rəsmiyyəti sevirlər – deyəndə, anası da susurdu.

Əmrah məktəbə xüsusi avtomobillə gedib-gəlməyə başladıqdan sonra yaxın dostları ona qarşı laqeyd olmuş, üz çevirmişdilər. Xəlil də onunla başqa cür rəftar edirdi. Halbuki illərin dostu olmaqla yanaşı, bir-birlərinin süd qardaşıydılar. Hələ körpə olanda Xəlilin anası xəstələnmiş, xəstəxanaya aparılmışdı. O çıxana qədər Əmrahın

anası həm Xəlilə, həm də öz oğlunu süd vermişdi: Beləcə, hər iki uşaq süd qardaşı olmuşdu. İllərdir hər şeylərini bölüşmüş, dərd ortağı olmuşdular. İndi isə elə bil bir-birlərinə yad olmuşdular.

Maşın ağır-ağır hərəkət edərkən o gün Xəlillə elədikləri söhbət yadına düşdü. Onunla niyə danışmadığını soruşmuşdu.

- Sənə bir pislik elədiyim yadıma gəlmir, mənimlə niyə soyuq rəftar edirsən?

- Soyuq rəftar etmirəm, – deyə dostu cavab vermişdi.

- Edirsən. Neçə aydır elə bil bir-birimizə yadıq.

Xəlil içini çəkdi, dostunun üzünə baxdı.

- Köçdünüz axı, artıq qapıbir qonşu deyilik.



- Bunun nə fərqi var? Mən yenə də əvvəlki kimiyəm.

- Yox, deyilsən. Çox dəyişilmişən. Artıq məktəbə də maşınla gəlib yekəxanalıq edirsən. Hamı sənin ərkəsöyünlük elədiyini fikirləşir. Heç səninlə danışmağımı da istəmirlər.

Əmrah eşitdiklərinə görə məyus oldu.

- Kim? – deyətəccüblə soruşdu.

- Köhnə dostların... Dostlarımız.

Eşitdikləri qulaqlarından getmirdi. Biraz təmiz hava almaq üçün maşının pəncərəsini açdı və çölə boyladı.

Məktəbə maşınla gedib-gəlmək fikri atasına aid idi, özü istəmirdi. Hətta etiraz edib ağlamışdı. Hamının bunu şou kimi fikirləşəcəyini bilirdi, amma atası öz bildiyini eləmişdi. Ona görə bu, müasir insanın həyatının tələblərindən biri idi. Əmrah razılaşmağa məcbur olsa da, “bunu dostlarıma necə izah edəcəyəm?” – deyə öz-özünə fikirləşmişdi. “Pula dəyər vermədiyimi, dəyişilmədiyimi, məktəbə maşınla gəlmək istəmədiyimi necə sübut edəcəyəm? Onlarla yenidən necə birlikdə olacağam?”

Atası və anası bu həyata öyrəşmiş kimi görünürdülər. Hətta axşamlar atası işdən gələndə kompüterin başında oturub xarici dillərdə sözlər əzbərləyir, inteligent görünməyə çalışırdı. Anası isə bir neçə moda dərgisinə abunə yazılmışdı. Şkafda artıq paltarları asmağa yer qalmamışdı.

Nəhayət, şəhərciyə çatdılar. Sürətlə maşından düşdü. Sınıfdə başına gələnləri ata-anasına da danışmağa qərar vermişdi.

Evə daxil olanda az qala ağlayacaqdı. Anası yenə də moda dərgisi oxuyur, atası isə kompüterin başında “tədqiqatla” məşğul idi. Başına gələnləri danışdı, atası gülməyə başladı. Ona baxıb anası da güldü.

- Vecinə alma. Paxıllıqları tutmasa belə edərlər? Əməlli-başlı paxıllıq edirlər. Məktəbi dəyişdirərik, bu problem də həll olar.

Əmrə qulaqlarına inanmadı.

- Onsuzda oxuduğun məktəb indiki mövqeyinə də uyğun deyil. Kəsib-kusubun getdiyi məktəbdən nə gözləyirsən ki? Səni varlı uşaqlarının getdiyi müasir bir kollecə yazdırmaq lazımdır.



Bu qədər də olmazdı. Əmrah dəhşətlə diksindi və qeyri-ixtiyari qışqırdı:

- Olmaz!

- Tərbiyəsiz olma! – dedi, atası. Nəyin əskikdir sənin? Ətrafına bir bax, hər şeyin var. Biz sənin yaşında ikən məktəbə ayaqyalın gedirdik. “Bəyimiz” bizim çəkdiyimiz sıxıntıları çəkməsin deyə illərdir çalışıb-vuruşub bu günlərə gəldik, o isə bəyənmir. Başqa nə istəyirsən ki?

Heyrətdən açılmış gözləri ilə atasına baxırdı. Biraz gözləyəndən sonra sakit-sakit cavab verdi:

- Dost istəyirəm. Pul filan istəmirəm, maşınla məktəbə getməyi heç istəmirəm. Hər gün fərqli ayaqqabı da geyinmək istəmirəm. İstədiyim yeganə şey dost və yoldaşdır. Məktəbimi dəyişdirməyəcəyim barədə qərarım isə qətidir. Varlı dostlar istəmirəm. Bundan sonra da məktəbə maşınla getməyəcəyəm. Əvvəllər necə gedirdimsə, yenə də elə gedəcəyəm. Yoxsa heçməktəbə getmərəm.

Atası Əmrahdan belə sözlər gözləmirdi. Hirslənib özündən çıxmaq üzrə idi. Həyat yoldaşına baxdı. Kres-

loda büzüşüb fikirli-fikirli otururdu. Biraz sonra o da danışmağa başladı:

- Mənə baxma, ay kişi. Uşaq düz deyir. Yeni həyatımız mənim də ürəyimə yatmadı. Köhnə məhəlləmiz üçün, köhnə qonşularımız üçün da rıxıram. Səndən xəbərsiz onları görməyə gedirəm. Bizə hirsənmə, bizdən incimə. Varlanmışıq, amma bu o demək deyil ki, xasiyyətimizi də dəyişdirməliyik. Pul insanı xoşbəxt eləməlidir, amma biz boğuluruq. Nə olar, bizi də başa düşməyə çalış. Yeni vəziyyətə öyrəşməyə çalışdıq, amma görürsən ki, bacara bilmədik.

Atası yumşalmışdı. Başını önünə əydi. Sonra ayağa durub həyat yoldaşının gözlərindəki yaş sildi, oğlunu qucaqlayıb öpdü.

- Az qala böyük bir səhvə yol verəcəkdim, – dedi, sakit səsle. Yaxşılığınızı fikirləşib az qala sizə pislik edəcəkdim. Yaxşı ki, sizin kimi ailəm var, yoxsa bəzi şeyləri görə bilməyəcəkdim. Sabah ilk işim köhnə məhəlləmizdən ev tapıb almaq olacaq.

Əmrah əvvəlki həyatlarına qayda-caqları üçün çox sevincli idi.

ANA

Ayşə xanım hər ana kimi, bəlkə də, biraz daha çox övladlarının üstündə əsirdi. “Onlar mənə Allahın bir hədiyyəsidir”, – deyirdi.

Üç uşağı vardı; İbrahim, Həmidə və Musa. Ataları polis işçisiydi. Bir neçə il bundan əvvəl bir oğurluq hadisəsi vaxtı baş vermiş atışmada şəhid olmuşdu. Həmin vaxt Ayşə xanım və ailəsi olduqca çətin günlər keçirmişdi. İndi isə soyuq bir qış günü bəd xəbər qapılarını döymüşdü...

Bir müddətdir ki, Ayşə xanım şiddətli öskürəkdən əziyyət çəkirdi. Məhəllələrindəki sahə həkiminin yanına getmiş, rentgen çəkdimiş, qan testləri etdirmişdi. Nəhayət, həkimlər sıxıla-sıxıla bəd xəbəri vermişdilər. Ciyərləri çox xəstə idi. Qoca həkim qarşısına baxaraq danışır, elə bil dediyi sözlərə görə utanırdı.

Ayşə xanım isə sadəcə uşaqlarını fikirləşirdi:

- Uşaqlarımın yanında keçirə biləcəyim nə qədər vaxtım qalıb?

Həkim təəccübləndi:

- Uşaqlarınızın yanındamı? – deyə soruşdu.

- Bəli, bəli, uşaqların yanında. Atasız böyüyürlər. Bu yaxınlarda mənə də itirib tək qalacaqlar. Bu boyda dünyada yalnız...

Qoca həkim xeyli fikirləşib qarşısında oturmuş çarəsiz qadına baxdı. Bu barədə məlumata malik idi və xeyli təcrübəsi var idi. Sakit bir səsle danışmağa başladı:

- Güclü olmalısınız. Allah belə qismət eləyibsə, biz də əlimizdən gələnin ən yaxşısını etməyə cəhd etməliyik. Uşaqları sizdən ayrı yaşamağa nə qədər tez razı salsanız, o qədər yaxşı olar. Gözünüz arxada qalmadan onları əmanət edə biləcəyiniz bir qohumunuz varsa, bu barədə tez qərar verin.

Həkimin dediyi kimi tez qərar vermək Ayşə xanım üçün o qədər də

asan deyildi. Həm də Bakıda yaşayan bir bacısı olmasına baxmayaraq. Çünki Ayşə xanım və bacısı illərdir bir-biri ilə danışmırdılar. İbrahim, Həmidə və Musanın bir xalaları oldu-



ğundan heç xəbərləri də yox idi. Bu barədə onlarla necə danışacaqdı?

Ayşə xanım yol boyu fikirləşdi. Onları təkbaşlarına dünya ilə mübarizə aparmaqdan xilas etməli idi. Bacısına zəng vurmaqdan başqa çarəsi qalmamışdı. Qarşısına çıxan ilk köşkdən telefon kartı aldı və telefonda illərdir zəng vurmadığı bacısının nömrəsini yığdı. Bir neçə dəfə çağırandan sonra telefona cavab verildi:

- Bəli, buyurun.

- Salam.

- Salam.

- ...

Kəlmələr Ayşə xanımın boğazında düylənmişdi. Nəhayət, bacısına niyə zəng vurduğunu dedi. Zeynəb xanım müəllimə idi və bu məsələnin telefonda danışılmayacaq qədər əhəmiyyətli olduğunu başa düşmüşdü. Bacısının xəstə olduğunu eşidən kimi küsülü olduqlarını unutdu və tez bilet alıb Zaqatalaya, bacısının yanına yola düşdü.

Ayşə xanım qərara gəldi ki, hər şeyi, bu gün onlara kimin gələcəyini,



niyə gələcəyini uşaqlarına danışsın. Bu səbəblə də ilk olaraq on üç yaşlı İbrahimlə söhbət eləməyə başladı. Nə də olsa böyük qardaş idi. Onun hər şeyi başa düşəcəyini ümid edirdi. Amma İbrahimin reaksiyası kəskin oldu:

- İstəmirəm! – deyə qışqırdı. - Mən anamı, səni istəyirəm. Başqasının yanında yaşaya bilmərəm. Ola bilməz. Belə bir şeyi necə fikirləşirsən?

Ayşə xanım ağlamamaq üçün özünü zorla saxlayırdı. Oğlunun yanaqlarını sığalladı:

- Bilirəm, oğlum, – dedi. - Məni istəyirsən. Mən də sizi istəyirəm. Amma əlimizdən heç nə gəlmir. Mən getməliyəm. Bilirsən, orada sizi gözləyəcəyəm. Sonra yenə də hamımız birlikdə olacağıq. İnan mənə.

Bu fikir Ayşə xanıma da, oğlu İbrahimə də güc vermişdi. Boy-nunu bükdü. Anasını daha çox üzüməliydi. Ayşə xanım danışmağa davam etdi:

- İndilik məni ən çox gözəl tərbiyə almağınız, dərslərinizi yaxşı oxumağınız və böyüyüb yaxşı bir peşə sahibi olmağınız sevindirər. Bacınla qardaşın əvvəl Allaha, sonra da sənə əmanətdirlər. Həmişə bir-birinizi qoruyun... Xalan müəllimədir. Bakıda sizi ən yaxşı şəkildə böyüdəcək. Mən də sizin üçün narahat olmaram.

- Yaxşı, – dedi, İbrahim, madam ki başqa yol yoxdur, istədiyin kimi olsun, anacan. Bəlkə də, yaxşı olarq.

Ayağa durdu və otağına getdi. Ayşə xanım başa düşdü ki, oğlu ağlamağa gedir. “Ağlasın, içi boşalsın, rahatlınsın”, – deyə fikirləşdi.

Şam yeməyində süfrədə beş nəfər oturmuşdu. Zeynəb xala uşaqların anasına çox oxşayırdı. Bunu görə uşaqlar çox təəccüblənmiş və xalalarını çox sevmişdilər. Zeynəb xanım da uşaqların belə ağır gündə mənəvi dəstəyə ehtiyacları olduğunu



fikirleşərək onlar üçün çoxlu hədiyyə almışdı.

Ayşə xanımın gözlədiklərindən də çox şey olmuş, uşaqlar xalalarını, xala da uşaqları çox sevmişdi.

Bir həftədən sonra hamısı birlikdə Bakıya köçməyə qərar vermişdilər. Bir tərəfdən Ayşə xanımın müalicəsi burada davam edəcək, bir tərəfdən də uşaqlar yeni həyatlarına hazırlanacaqdılar.

Vaxt sürətlə axıb gedirdi. Həkimlərin bəd xəbəri verməsinin üstündən yeddi ay keçmişdi. Uşaqlar Bakıda məktəb təhsilinə başlamış, Zeynəb xala hər birinə yeni paltarlar almışdı. Üç uşaq yeni həyatlarına öyrəşməyə çalışırdılar.

Bir neçə aydan sonra Ayşə xanım xəstəxanaya aparıldı. Bütün sıxıntılarına baxmayaraq özünü xoşbəxt hiss edirdi. Daxilində, uşaqlarını əvvəl Allaha, sonra da bacısına əmanət etmənin rahatlığı vardı. Uşaqlarının eyni inancla talenin hökmünə baş əyməsi onu çox sevindirirdi.

QAÇAQMALÇILAR

Murad bir polis komissarının oğludur. Bu il yeddinci sinfə keçmişdi. Güləruz, çalışqan və yerini bilən bir oğlan idi.

Bir tətıl günü məhəllədə dostları ilə futbol oynayrdı. Bu vaxt onların topu yuvarlanıb biraz uzağa getdi.

Murad yuvarlanan topun dalınca qaçdı. Top qarşılıqlı söhbət edən iki kişinin arasına getmişdi. Murad onlara yaxınlaşdı:



- Bağışlayın, topumu götürə bilərəm?

Amma kişilər heç Muradın səsinə eşitmədilər də. Öz aralarında qızğın söhbətlərinə davam edirdilər. Murad onları narahat etmədən topunu götürmək üçün irəlilədi. İndi nə barədə söhbət elədiklərini eşidə bilirdi. Danışılanlar Muradın marağına səbəb oldu.

- Bu gecə mallar gələcək, – dedi uzun boylu olan. - Mən sahilə dayanıb gözətçilik edəcəyəm. Diqqətli olun.

Murad danışan kişinin üzünə baxdı. Sarı saçlı, olduqca arıq və qıyıq gözlü bir kişi idi. Əynində göy rəngli yeni bir kostyum vardı.

Digəri isə bəstəboy, biraz kök və girdəsifət idi. Ağzını yaya-yaya saqqız çeynəyirdi.

Murad niyəsə bu kişiləri kinolarda gördüyü quldur şəbəkələrinin üzvlərinə oxşatdı. Eşitdiyi sözlərdən isə xoşu gəlməmişdi. Qərara gəldi ki, evə qayıdanda gördüklərini atasına danışsın. Topu götürüb dostlarının yanına qayıtdı.

Axşam atası evə gələndə gördüklərini ona danışmağa başladı:

- Ata, bu gün iki quldur gördüm.

- Nə quldur, – deyə atası təəccüblə soruşdu. - Bəs quldur olduqlarını hardan bildin?

Murad fikirləşmədən cavab verdi:

- Görkəmlərindən!

- De görüm, onların görkəmi necə idi?

Keyli fikirləşdi, amma gördüyü kişilərin görkəmində fərqli bir şey xatırlaya bilmədi. Çiyinlərini çəkdi:

- Onların quldur olduqlarına inanıram.

Atası gülərək oğlunun saçlarını tımarladı:

- Deyəsən axır vaxtlar kinoya çox baxırsan. Biraz da dərslərinlə maraqlansan yaxşı olar.

Şam yeməyi vaxtı Murad yenə eyni mövzunu açmaq istədi, amma heç kim ona ciddi yanaşmadı. Bu dəfə anası da televizora çox baxdığını dedi. Əlacsız qalıb susdu.

Saat onbirə az qalmışdı. Murad həmişəki kimi atasıyla yatsı namazını qılmış və yatmağa hazırlaşır. Qəfildən telefon zəng çalmağa başladı. Atası dəstəyi götürdü. Murad diqqətlə atasını izləyirdi. Atası dinləyir, sadəcə

təsdiq edirdi və getdikcə qaşları çatılırdı. Nəhayət, dəstəyi yerinə qoydu və oğluna döndü:

- Dediysin quldurlar barədə biraz ətraflı danış görüm.

Murad həyəcanla əllərini bir-birinə vurdu:

- Sözümlün düz çıxacağını bilirdim. Onlar quldurdur, elə deyilmi, ata?

- Bəlkə də. Amma əvvəl sən onlar barədə danış.

Murad gördükləri barədə atasına ətraflı məlumat verdi. Eşitdiyi sözləri də dedi. Atası tapançasını belinə bağlayıb qapıya tərəf getdi:

- Gecə gəlməyə bilərəm. Siz yatın. Qaçaqmalçılıq barədə məlumat daxil olub.

Murad atasının dalınca qaçdı:

- Mən də gələ bilərəm? Xahiş edirəm!

- Elə şey olar?

- Söz vermişdin. Növbəti dəfə mənə də aparacaqdın. Narahat olma, sizə mane olmaram. Xahiş edirəm!

Atası həqiqətən belə bir söz vermişdi. Amma indi bunun vaxtıdır?

- Yaxşı, gəl gedək.

Birlikdə taksiyə minib Polis idarəsinə getdilər. Polis rəisi Muradı görüb təəccübləndi, atası vəziyyəti başa saldı və rəis güldü:

- Yaxşı olar. Atanın yolunu gedəcəksənsə, indidən işə başlamalısan.

Atasına döndü:



- Qaçaq silahla yüklənmiş bir motorlu qayığın Bakı buxtasına daxil olacağı barədə məlumat aldıq. Dənizdəki işi həll etdik. Dəniz polisi motorlu qayıqlarla hazır gözləyir. Sadəcə mülki bir nəfərə ehtiyacımız var. Sən mülki bir maşın götür, sahilə gözlə və bizimlə radioötürücü ilə əlaqədə ol. Aydındır?

- Rəis, aydındır!

- Allah köməyiniz olsun.

Polis rəisi Muradla da sağollaşdı. Murad çox sevinmişdi. Hamının onunla polis kimi rəftar etməsi çox xoşuna gəlmişdi. İndidən quldurları necə tutacaqlarını fikirləşirdi.

Mülki bir maşına minib sahilə getdilər. Buxtanın sahili boyu işıqlar uzanıb gedirdi. Dənizdəki gəmilər yavaş-yavaş limana yaxınlaşırdı.

Atası burada gözləyəcəklərini dedi. Maşından düşüb sahilə gəzişdilər. Dənizdə bəzi motorlu qayıqlar üzürdü. Onlardan hansının qaçaqmalçı olduğunu necə başa düşəcəkdilər?

Murad çox həyəcanlı idi. Atasına çoxlu suallar vermək istəyirdi. Amma indilik özünü saxlamalıydı. Düşüncəsini bölmək istəmirdi.

Murad ətrafı gözdən keçirməyə başladı. Birdən böyük bir cip onların yaxınlığında dayandı. Sürücü maşından düşüb kapotu qaldırdı və mühərriki qurcalamağa başladı. Deyəsən, xarab olmuşdu.

Bu kişi Murada tanış gəlirdi. Uzun boylu, sarı saçlı, kostyum geyimli. Həyəcanla gözünü dənizdən ayırmayan atasının qolunu çəkdi:

- Ata bax, – deyə pıçıldadı. - Bu həmin o adamdır.

- Dəqiq odur? – deyə atası soruşdu. Murad hə deyərcəsinə başını buladı. Atası radioötürücünün düyməsini sıxdı:

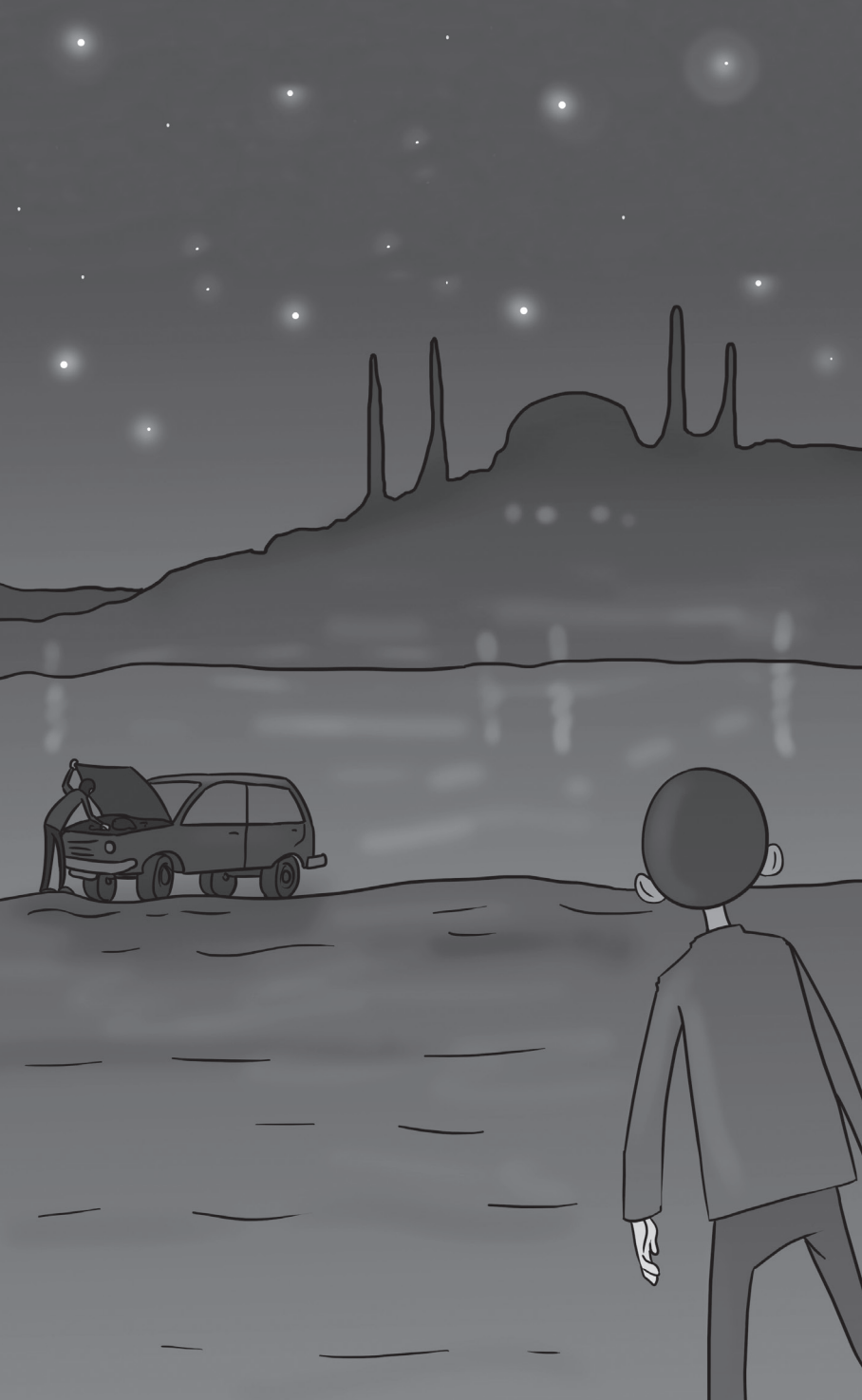
- Mən komissar İzzətəm. Mərkəzlə əlaqə saxlayıram.

- Mən polis rəisi Kamalam. Nə baş verir?

- Rəis, sahildə şübhəli bir nəfər var. Maşını xarab olmuş kimi hərəkət edir. Əmriniz nədir, nə edirəm?

- Diqqətli ol, İzzət, gözünü ondan ayırma. Onun hərəkətlərini müşahidə et və mənə məruzə et.

- Başüstə, rəis!



Maşının yanındakı şübhəli şəxs siqaret yandırdı. Sıxıntılı görünürdü. Tez-tez saatına baxır və gözlərini dənizdən ayırmırdı.

- Ata kişini tutaq, – dedi Murad.

- Biraz gözlə oğlum. Bu işlər kinolarda gördüyün kimi asan deyil.

Radioötürücüdən səs eşidildi:

- Bütün əməkdaşlarımızın nəzərinə. Dənizdə şübhəli qayıq göründü. Buxtada sahil istiqamətində hərəkət edir. Bütün işıqlarını söndürüb. Diqqətli olun!

Muradın atası cavab verdi:

- Aydındır!

Birazdan gözlədikləri qayıq göründü. Murad və atası, eyni zamanda şübhəli şəxs qayığı görmüşdü. Ağzındakı siqareti yerə atıb maşının qapısına yaxınlaşdı.

Muradın atası tez silahını çıxartdı. Oğluna maşına minməsinə dedi və qabağa çıxdı:

- Tərpənmə!

Kişi maşına minərkən dayandı və qapını çırpıb örtüdü. Sürətlə maşının arxasına keçdi və silahını çıxartdı. İkisi

arasında atışma başladı. Hər ikisi də cipin ətrafında bir-birini gözətləyirdi.

Murad maşının içindən həyəcanla baş verənlərə tamaşa edirdi. Atası təkbaşına bu kişi ilə bacara bilərdi. Amma qarşısındakı şübhəli şəxs hər cür namərdliyi edə bilərdi. Bu səbəblə də ona güvənmirdi. Bu vaxt maşının radioqəbuledicisi gözüne sataşdı. Qəbuledici ilə xəbər verib bütün polisləri bura çağırmalıydı. Belə də etdi.

Bir neçə dəqiqədən sonra sirena səsləri eşidildi və ətraf polis maşını ilə doldu. Eyni zamanda polis qayığından da xəbərdarlıq səsi yüksəldi:

- Mühasirəyə alınmısınız, müqavimət göstərmədən təslim olun!

Murad başa düşdü ki, silahları daşıyan qayıq da ələ keçirilib. Allaha şükür ki, hər şey yolunda idi. Amma Muradın fikri atasının yanında idi. Gözləyə bilmədi və maşından düşüb atasının yanına qaçdı, onu qucaqladı.

- Murad, yaxşı qurtardıq ha, – dedi atası gülümsünərək. - Çox sağol oğlum. Elədiklərini dedilər mənə. Sözlün düzü, o kişi ilə təkbaşına bacara bilməyəcəyimi başa düşmüşdüm.



Səninlə fəxr edirəm. Sən gələcəkdə çox yaxşı polis olacaqsan, İnşallah.

- Necə olsa, atamın oğluyam.

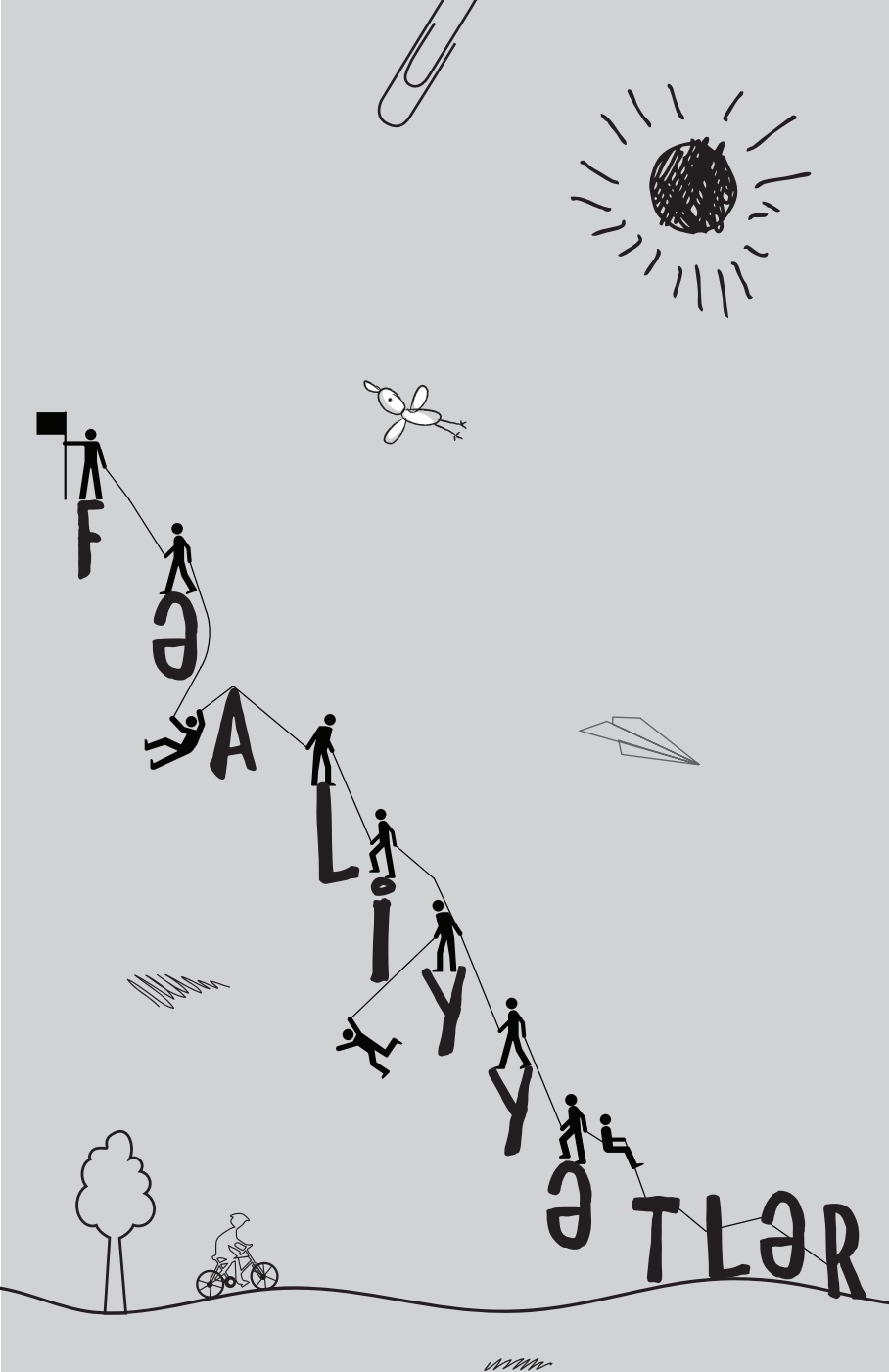
Orda olan hər kəs bu sözlərə güldü. Polis rəisi onların yanına gəldi. Muradın saçlarını tumarladı, üzünü oxşadı, alnından öpdü:

- Sən əla uşaqsan, Murad, – dedi.

Atasına döndü:

- İzzət, sənə dedilər ki, həyatını oğluna borclusan? Mənə hər şeyi danışdılar. Əgər radioqəbuledici ilə polis əməkdaşlarına xəbər verməsəydi, çox pis şeylər ola bilərdi. Sözüün düzü, bu gecə oğlun əla iş gördü.

Murad çox sevinirdi. İşinin öhdəsindən gəlmişdi. Pislər cəzalandırılmış, yaxşılar xilas edilmişdi. Böyüyəndə polis olmaq üçün çox çalışacaqdı.





Yavuz Bahadıroğlu'nun qələmə aldığı, yaşadığımız həyatdan fədakarlıq barədə 9 hekayə oxudun.



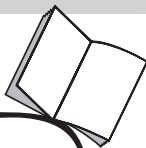
- Ən çox hansı fədakarlıq hekayəsi xoşuna gəldi?
- Niyə ən çox o hekayəni bəyəndin?
- Sən o hekayədə olsaydın, necə hərəkət edərdin?

Ən çox _____

_____ hekayəsini bəyəndim.

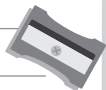
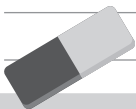
Çünki _____

Mən olsaydım _____



İSTƏSƏN YAZ
İSTƏSƏN DANİŞ

Fədakar bir insan necə olur?
Ətrafında belə bir insan varsa onu bizə tanıda bilərsən.
Nəticədə biz də hər gün fədakar bir insanla tanış ola bilmirik.
Onu tanıdığımız üçün məmnun olarıq.





DÜZGÜN KƏLMƏNİ TAP

Fədaکار sözünün sinonimini gizlətdik,
görək tapa bilərsiniz?

İNSAN PƏRVƏR
XUDBİN MƏNFƏƏTÇİ
MƏNFƏƏTÇİ
EQOİST ÇIXARÇI
XUDBİN İNSAN PƏRVƏR MƏNCİL
MƏNFƏƏTÇİ EQOİST
MƏNCİL XUDBİN
İNSAN PƏRVƏR
EQOİST ÇIXARÇI

BOŞLUĞU DOLDUR

Mən bir pişik olsaydım

Mən bir toyuq olsaydım,
gecə-gündüz insanlar üçün
qida mənbəyi olan yumurta
istehsal edərdim. 😊

Mən bir çiçək olsaydım

Mən arı olsaydım

Mən bir ağac olsaydım



Mən bir ana olsaydım

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Mən bir ata olsaydım

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Mən bir müəllim olsaydım

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Mən bir polis olsaydım

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Mən bir ağac olsaydım

.....

.....

.....

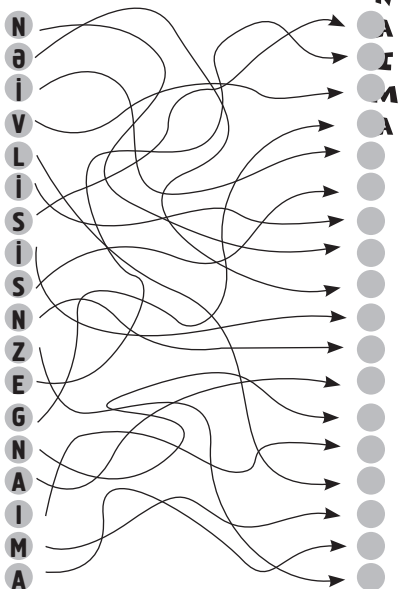
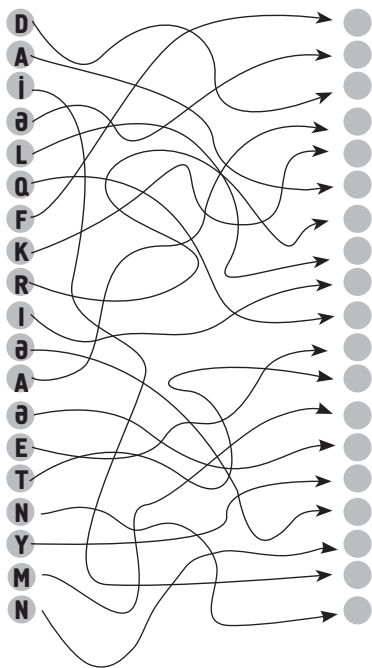
.....

.....

.....



QARŞILAŞDIRMA



N
Ə
İ
V
L
İ
S
İ
S
N
Z
E
G
N
A
İ
M
A



- (f) ilk hərfim fildə var, kədərdə yoxdur.
- () ikinci hərfim əmirdə var, gəlirdə də var
- () üçüncü hərfim dələrdə var, dədə də.
- () dördüncü hərfim barabərdə 3 ədəd var, kəlmədə yoxdur.
- () beşinci hərfim keçidə də var, inəkə də.
- () altıncı hərfim saatda var, yumurtada da var.
- () yeddinci hərfim rəməzəndə var, şabəndə yoxdur.
- () səkkizinci hərfim optikdə var, aptekə yoxdur.
- () doqquzuncu hərfim lələrdə də var, lampada da.
- () onuncu hərfim qəsəbədə yoxdur, amma məhəllədə var.
- () on birinci hərfim almadə 2 ədəd var, giləsə yoxdur.
- () on ikinci hərfim balqabəqdə iki ədəd var, yemişdə yoxur.

iNSA

Tabiati və digər can-
lıları qorumaq üçün
hansı fədakarlıqları edə
bilərsiniz?





MÜZAKİRƏ

Sənca bir insan ölkəsi
və bəşəriyyət üçün
hansı fədakarlıqları edə
bilər? Belə fikirləşəndə
hansı peşə sahibləri
yadına düşür? Sənca bu
peşələrin sahiblərini alim
hesab etmək olar? Bunu
dostlarınla müzakirə et.

MÜZAKİRƏ

FƏDAKARLIĞIN mahiyyəti barədə beynində az-çox fikir yarandı?

Məhz sənin üçün dostlarınla müzakirə edə biləcəyin iki mövzu.

Hər iki mövzunun iddialarını buraya yazmağı unutmayın.

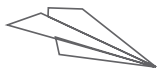
15 DƏQİQƏLİK MÜDDƏT BAŞLADI!

1 Fədakar olmaq - özünü arxa plana atıb digər insanlarla və hadisələrlə maraqlanmaqdır.

2 Fədakar olmaq bir tərəfdən öz işlərini görərkən, digər tərəfdən də başqa insanlara və hadisələrə laqeyd olmamaqdır.



A series of horizontal lines for writing, spanning the width of the page. The lines are evenly spaced and extend from the left margin to the right edge of the page.



KALMANI TAP

P	A	Y	L	A	Ş	I	M	C	I	Z	P	O	A	M
Ş	E	B	N	Ö	A	P	Ö	Z	V	E	R	İ	L	İ
O	N	Ç	M	T	I	Y	Ü	Ö	V	M	L	Ş	D	Y
O	P	Ü	U	B	E	R	A	B	T	R	L	İ	K	İ
N	İ	Ü	L	C	U	O	D	A	E	Ç	Z	Ğ	Ü	L
B	L	İ	P	A	H	Ö	Ç	S	M	A	I	L	F	İ
Ü	İ	O	L	E	D	T	N	F	Z	P	C	O	G	K
N	İ	R	T	C	D	O	E	Ş	İ	B	M	Ö	A	F
Ş	Ğ	T	L	Ş	E	D	Ö	Ç	H	P	I	I	M	E
M	L	A	D	İ	E	Ö	A	P	T	O	L	Ğ	Ü	D
L	İ	N	A	H	K	Ç	S	P	A	E	I	F	L	A
İ	Y	İ	N	İ	Y	E	T	M	L	D	T	T	E	K
Ö	V	M	U	T	L	U	Ö	A	P	Y	A	I	Ç	A
N	Ç	R	T	I	Y	Ü	Ö	V	M	L	K	D	T	R
İ	Y	A	R	D	I	M	S	E	V	E	R	A	K	M

ÖZVERİLİ PAYLAŞIMCI İYİLİK HİZMET
MUTLU KATILIMCI İYİ NİYET HEDEF
FEDAKÂR YARDIMSEVER BİRLİK



Bize fadakarlığı tasvir eden bir şakil çak. Bizim yadımıza
gece-gündüz bizi qoruyan polis şakli çakmak düşdü.
Görək siz nə çakacaksınız?



$$\pi = 3.14$$

$$c^2 = \sqrt{a^2 + b^2}$$



● KƏLMƏNİ TAP

P	A	Y	L	A	Ş	I	M	C	I	Z	P	O	A	M
Ş	E	B	N	Ö	A	P	Ö	Z	V	E	R	İ	L	İ
O	N	Ç	M	T	I	Y	Ü	Ö	V	M	L	Ş	D	Y
O	P	Ü	U	B	E	R	A	B	T	R	L	İ	K	İ
N	İ	Ü	L	C	U	O	D	A	E	Ç	Z	Ğ	Ü	L
B	L	İ	P	A	H	Ö	Ç	S	M	A	I	L	F	İ
Ü	İ	O	L	E	D	T	N	F	Z	P	C	O	G	K
N	İ	R	T	C	D	O	E	Ş	İ	B	M	Ö	A	F
Ş	Ğ	T	L	Ş	E	D	Ö	Ç	H	P	I	I	M	E
M	L	A	D	İ	E	Ö	A	P	T	O	L	Ğ	Ü	D
L	İ	N	A	H	K	Ç	S	P	A	E	I	F	L	A
İ	Y	İ	N	İ	Y	E	T	M	L	D	T	T	E	K
Ö	V	M	U	T	L	U	Ö	A	P	Y	A	İ	Ç	A
N	Ç	R	T	I	Y	Ü	Ö	V	M	L	K	D	T	R
İ	Y	A	R	D	I	M	S	E	V	E	R	A	K	M

FƏDAKARLIQ ETMƏYƏNİN SEVGİSİNƏ İNANMAQ OLMAZI!

$$\frac{7}{8} - \frac{1}{5} = ?$$